

LES 2

GEEF OM GOED ETEN

Duur	'50
Vakken	Levensbeschouwelijke vakken Burgerschap & maatschappelijke vorming PAV Gedragswetenschappen
Doelstellingen	
Lesdoelstellingen	De leerlingen weten wat de Duurzame Ontwikkelingsdoelen oftewel de Sustainable Development Goals (SDG's) inhouden. Ze beseffen dat door in te zetten op de SDG's we inzetten om de globale ongelijkheid duurzaam aan te pakken. De leerlingen weten dat inzetten op voeding en landbouw een grote impact heeft op het behalen van de SDG's. De leerlingen kunnen privileges herkennen en benoemen. Ze beseffen dat niet iedereen dezelfde startkansen krijgt.
Vakoverschrijdende eindtermen	Gemeenschappelijke Stam • 2. De leerlingen kunnen originele ideeën en oplossingen ontwikkelen en uitvoeren • 5. De leerlingen houden rekening met de situatie, opvattingen en emoties van anderen (empathie).

	• 11. De leerlingen kunnen gegevens, handelwijzen en redeneringen ter discussie stellen aan de hand van relevante criteria (kritisch denken). • 13. De leerlingen kunnen onderwerpen benaderen vanuit verschillende invalshoeken (kritisch denken). • 18. De leerlingen gedragen zich respectvol (respect). • 22. De leerlingen ontwikkelen een eigen identiteit als authentiek individu, behorend tot verschillende groepen (zelfbeeld). • 26. De leerlingen gaan om met verscheidenheid (zorgzaamheid). Context 3: Sociorelationele ontwikkeling • 6. De leerlingen doorprikken vooroordelen, stereotypering, ongepaste beïnvloeding en machtsmisbruik. Context 7: Socioculturele samenleving • 2. De leerlingen gaan constructief om met verschillen tussen mensen en levensopvattingen. • 4. De leerlingen trekken lessen uit historische en actuele voorbeelden van onverdraagzaamheid, racisme en xenofobie.
Praktische info	
Werkvormen	Leerspel, groepswerk, klasgesprek
Bijlagen	- Bijlage 2.1 uitleg SDG's - Bijlage 2.2 stellingen privilege walk - Bijlage 2.3 profielkaartjes

Duiding voor de leerkracht

De opbrengst van de YOUCA Action day gaat dit jaar naar het Generation Food project van Rikolto. Rikolto betekent 'oogst' in het Esperanto. Samen met boeren, bedrijven, wetenschappers en overheden oogsten we nieuwe ideeën om een groeiende wereldbevolking op een duurzame wijze te voeden.

Het kader waarbinnen Rikolto werkt zijn de duurzame ontwikkelingsdoelen, oftewel de SDG's. Voeding loopt als een rode draad door deze hele agenda. Elke grote inspanning om voedselsystemen te transformeren biedt daarom een enorm potentieel om de agenda op tal van fronten vooruit te helpen, waaronder armoedebestrijding, gendergelijkheid, fatsoenlijk werk en economische groei.

Deze les gaat eerst in op de SDG's en op hoe voeding en landbouw gelinkt is aan elke SDG. Vervolgens bekijk je de rol van jongeren. Bij Rikolto wordt er veel aandacht besteed aan deze doelgroep. Zij zijn dan ook de toekomst van ons voedselsysteem. Generation Food is een beweging waar verschillende organisaties hun netwerk en de expertise bundelen om innovatie en ondernemerschap in landbouw en voeding te stimuleren en startende ondernemers een duw in de rug te geven. Niet elke jongere start met dezelfde kansen. Globaal, maar ook lokaal zijn er veel ongelijkheden in de wereld.

Met de steun van YOUCA stomen we een nieuwe generatie jonge voedselondernemers klaar, jongeren die niet allemaal aan dezelfde startlijn stonden. Door een aantal drempels weg te nemen, kunnen zij mee vormgeven aan duurzamer en rechtvaardiger voedselsysteem. Jongeren hebben vaak levensvatbare ideeën voor een voedingsbedrijf, maar die loopt bij gebrek aan omkadering vaak strop. Het doel van het Generation Food-programma is deze leemte opvullen door de ontwikkeling van een *incubator* voor bedrijven die:

- Ondersteuning biedt met opleiding, advies en feedback
- De toegang tot financiële en technische diensten vergemakkelijkt
- Jongeren een plaats aan tafel geeft bij beleidsdiscussies die hen aanbelangen

Rikolto steunt hiermee jongeren uit Mbale (Oeganda), Ouagadougou (Burkina Faso) en Quito (Ecuador) om hun ideeën om te zetten in businessplannen.

Inclusieve business

Inclusief zakendoen is een van de pijlers van Rikolto. Als we het hebben over inclusief zaken doen, bedoelen we zaken doen op een serieuze manier. Het gaat erom zaken te doen met een langetermijnperspectief, waarbij aan de behoeften van zowel landbouwers als kopers wordt voldaan. Met een dergelijke vooruitziende strategie kunnen zij zorgvuldiger vooruit plannen, wat resulteert in sterkere bedrijven.

We doen dit aan de hand van 5 principes:

- *Samenwerking in de keten*: efficiënte samenwerking met naast economische doelstellingen, ook een focus op sociale en ecologische doelstellingen.
- *Effectieve marktverbindingen*: de handelsrelaties leidt tot een stabiele markt, met een constant aanbod en constante afname.
- *Gelijkwaardige toegang tot diensten en informatie*: voor alle ketenactoren, zoals toegang tot krediet, technische ondersteuning en marktinformatie.
- *Inclusieve innovatie*: niet 'voor maar 'met' ketenactoren (producenten en consumenten).
- *Meten van resultaten*: de samenwerking wordt geëvalueerd en de evaluatie wordt opgevuld met acties.

In [dit filmpje](https://www.youtube.com/watch?v=jibkYvqNWkE&t=23s) wordt het concept 'inclusive business' verder toegelicht.

Met dit in het achterhoofd ga je in deze les dieper in op privileges. Dat iets wat voor de een vanzelfsprekend is, dit niet geldt voor de ander. Je doet een zogenaamde privilege walk met de leerlingen.

Deel 1: inleiding Rikolto

Duur: '5

Vertel ter introductie iets over de partnerorganisatie van YOUCA van dit jaar, Rikolto (zie intro) en laat het introductiefilmpje zien. (slide 2)

Deel 2: SDG's

Inleiding: '5

De wereld heeft een plan. In 2015 engageerden meer dan 190 landen zich ertoe om 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen te realiseren tegen 2030. Die doelstellingen verstrengelen voor het eerst de economische, ecologische en sociale touwtjes van duurzame ontwikkeling.

Het plan biedt een fantastisch perspectief. De wereld wordt in 2030 een betere plek. Voor iedereen. Als de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen helemaal worden gerealiseerd, tenminste. Het werk van Rikolto met boeren, bedrijven, overheden en wetenschappers om van duurzame voeding de gewoonste zaak van de wereld te maken, draagt daartoe bij. Vertel over de SDG's:

- Ontstaan: dit filmpje kan helpen! (https://www.youtube.com/watch?v=M-ijM02m_Hg)
- Wat zijn de SDG's
- De 17 verschillende SDG's. (slide 3)

Toon het filmpje ter verduidelijking (slide 4)

Oefening – SDG's meets voeding & landbouw: 20' min – 10 minuten per onderdeel

Een aantal SDG's zijn heel direct verbonden aan het jaarthema #FeedTheFuture:

- 1 geen armoede
- 2 geen honger
- 3 goede gezondheid en welzijn
- 17 partnerschappen om doelstellingen te bereiken

Maar eigenlijk zijn alle SDG's te linken aan voeding en landbouw op een meer indirecte manier.

Deel 1

Verdeel de klas in groepjes per vier. Elk groepje krijgt, afhankelijk van de grootte van de klas, een aantal SDG's. Laat hen brainstormen hoe elke SDG verbonden zou kunnen zijn met voeding en landbouw. Gebruik bij onduidelijkheid over wat een bepaalde SDG inhoudt bijlage 2.1. Hier vind je per SDG een QR code waar de leerlingen meer info vinden over die SDG. In de presentatie vind je een infographic waar voeding en landbouw in het hart van de SDG's staan. Dit kan dienen ter inspiratie als de leerlingen vast zitten.

Deel 2

Elk groepje kiest 2 SDG's en vertelt aan de klas waarom het voor die SDG belangrijk is om duurzame voedselsystemen hoog op de agenda te zetten.

Oefening – privilege walk: '20

In de inleiding werd dieper ingegaan op het concept van inclusief zakendoen en dat niet iedere jongeren gelijk start in het leven. Zo is er Jimson Kivuyo uit Arusha. Hij is een van de deelnemers van het Generation Food programma in Arusha. Hij runt de Kaizariboerderij, waar lokale melkproducten van hoge kwaliteit geproduceerd worden. Hij ziet het als zijn missie om: “ervoor te zorgen dat de inwoners van Arusha goed en gezond eten, nu maar ook in de toekomst”

Er zijn heel wat drempels die Jimson moet nemen om zijn boerderij te laten floreren. Veel zijn contextgebonden. Toon ter inleiding het filmpje van Jimson. (slide 6)

Vervolgens reflecteren de jongeren over het concept privileges en kansen. Via de methodiek ‘privilege walk’ De context zijn jongeren een voedings- of landbouwbedrijf willen starten, door middel van de oefening ontrafelen de leerlingen dat de ene ondernemer meer hindernissen tegenkomt dan de andere.

Het doel van de deze oefening is te leren hoe je macht en privileges kan herkennen en hoe deze de carrières beïnvloeden, ook al zijn we ons daar niet van bewust. Het doel is niet om de leerlingen die meer macht, privileges of meer hulpbronnen hebben te beschuldigen, maar om de obstakels en de hulpbronnen duidelijk te identificeren.

Kan je je niet zo goed inbeelden wat zo’n privilege walk inhoudt, kijk dan even naar dit [voorbeeldfilmpje](https://www.youtube.com/watch?v=hD5f8GuNuGQ) (https://www.youtube.com/watch?v=hD5f8GuNuGQ)

Opmerking: belangrijk is om een veilige, betrouwbare omgeving te creëren voor de deelnemers; als dit niet het geval is kan de activiteit kwetsend zijn en vijandigheid oproepen wat het doel van de activiteit voorbij schiet. Om de veilige omgeving te helpen creëren, werkt deze opdracht via fictieve rollen die de deelnemers moeten spelen.

Benodigheden

- Lijst van stellingen die betrekking hebben op privileges of obstakels in het werkveld.
- Profielkaartjes
- Ruimte die voldoende groot is om met alle deelnemers op een armlengte van elkaar een rechte lijn te laten vormen; er moet bovendien ruimte zijn om voorwaarts en achterwaarts te stappen (bv. speelplaats, sporthal).

Activiteit

- Laat de leerlingen een rechte lijn vormen in het midden van de ruimte. Elke leerling krijgt een profielkaartje (bijlage 1.3). Dit kaartje mogen ze niet elkaar laten zien. Ieder profiel moet zeker toegewezen worden aan twee personen.
- Zijn er meer dan 15 leerlingen, verdeel je de groep in twee.
- Je kan zachte achtergrond muziek opzetten, zodat er rust komt in de ruimte.
- Licht de oefening toe: Luister naar de stellingen en volg de instructies die je worden gegeven. Bijvoorbeeld: Neem een stap voorwaarts als je een meisje bent', mogen alleen meisjes een stap voorwaarts nemen terwijl alle andere blijven staan. Per stelling beoordeel je zelf of je een stap doet of niet.

Lees de stellingen één voor één voor en geef de deelnemers de tijd om te beoordelen of ze een stap voor- of achterwaarts zetten. Na de laatste stelling en iedereen zijn/haar finale positie heeft bereikt in de ruimte, reflecteer je op de oefening. Je kan daarvoor de volgende vragen gebruiken:

- Wat is je eerste reactie op je positie na deze activiteit. (de kenmerken die aanbod kwamen in de stellingen, bepalen deels je kansen en ervaringen op de arbeidsmarkt. Het toont dat niet iedereen dezelfde kansen heeft om het evengoed te doen omdat iedereen nu eenmaal in een andere situatie en omgeving opgroeit)
- Hoe voelde je je als je een stap voor- of achterwaarts moest zetten.
- Zijn jullie tot nieuwe inzichten gekomen?
- Hoe kan je barrières wegwerken?
- Hoe kan je er op school voor zorgen dat iedereen dezelfde kansen krijgt?
- Hoe denken jullie na de oefening over de stelling "we zitten allemaal in dezelfde storm, maar niet in hetzelfde schuitje"